§ 341 Dnr KS 2026/00302-7.0.2

Beslut - Motion från (-) om att återuppliva Elba och göra en satsning för turism, utbildning och mötesplatser i Västerås

Beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen föranleder ingen ytterligare åtgärd.

Ärendebeskrivning

Håkan Malmström (-) har i en motion med rubriken Motion från (-) om att återuppliva Elba med en satsning för turism, utbildning och mötesplatser i Västerås föreslagit

att Västerås stad utreder förutsättningarna för att åter öppna restaurang- och mötesverksamhet på Elba,

att utredningen särskilt analyserar alternativa driftsformer som kan göra verksamheten ekonomiskt hållbar trots säsongsbegränsningar,

att möjligheten till samverkan med Tranellska gymnasiets restaurang- och hotellutbildning utreds, exempelvis genom praktik-, utbildnings- eller driftlösningar,

att utredningen belyser hur Elba kan utvecklas som besöksmål för turism, evenemang, konferenser och friluftsliv i Västerås skärgård samt

att resultatet av utredningen återrapporteras till kommunfullmäktige tillsammans med konkreta förslag till genomförande.

Kommunfullmäktige har den 1 april 2026 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Västeråsmajoriteten delar motionärens ambition att utveckla Elba som besöksmål och mötesplats i Västerås skärgård.

Arbete pågår redan med att hitta framtida verksamhetsutövare för Elbarestaurangen och tillhörande stugor, som fastighetsnämnden ansvarar för. Elba ingår även i arbetet med utvecklingsplanen för Västerås skärgård. Tekniska nämnden ansvarar för uppdraget, som syftar till att utveckla besöksmål och platser på Mälaren och dess öar med fokus på turism och friluftsliv.

Med anledning av det pågående arbetet med Elba och utvecklingen av Västerås skärgård anser Västeråsmajoriteten att motionen inte föranleder någon ytterligare åtgärd.

Västeråsmajoriteten har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen föranleder ingen ytterligare åtgärd.

Svar på motion från (-) om att återuppliva Elba med en satsning för turism, utbildning och mötesplatser i Västerås

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen föranleder ingen ytterligare åtgärd.

Motivering

Håkan Malmström (-) har i en motion med rubriken *Motion från (-) om att återuppliva Elba med en satsning för turism, utbildning och mötesplatser i Västerås* föreslagit

att Västerås stad utreder förutsättningarna för att åter öppna restaurang- och mötesverksamhet på Elba,

att utredningen särskilt analyserar alternativa driftsformer som kan göra verksamheten ekonomiskt hållbar trots säsongsbegränsningar,

att möjligheten till samverkan med Tranellska gymnasiets restaurang- och hotellutbildning utreds, exempelvis genom praktik-, utbildnings- eller driftlösningar,

att utredningen belyser hur Elba kan utvecklas som besöksmål för turism, evenemang, konferenser och friluftsliv i Västerås skärgård samt

att resultatet av utredningen återrapporteras till kommunfullmäktige tillsammans med konkreta förslag till genomförande.

Kommunfullmäktige har den 1 april 2026 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Västeråsmajoriteten delar motionärens ambition att utveckla Elba som besöksmål och mötesplats i Västerås skärgård.

Arbete pågår redan med att hitta framtida verksamhetsutövare för Elbarestaurangen och tillhörande stugor, som fastighetsnämnden ansvarar för. Elba ingår även i arbetet med utvecklingsplanen för Västerås skärgård. Tekniska nämnden ansvarar för uppdraget, som syftar till att utveckla besöksmål och platser på Mälaren och dess öar med fokus på turism och friluftsliv.

Med anledning av det pågående arbetet med Elba och utvecklingen av Västerås skärgård anser Västeråsmajoriteten att motionen inte föranleder någon ytterligare åtgärd.

Stadsledningskontoret

Kopia till
Klicka eller tryck här för att ange text.

Underlag för beslut om motion från (-) om att återuppliva Elba och göra en satsning för turism, utbildning och mötesplatser i Västerås

Ärendebeskrivning

Håkan Malmström (-) har i en motion med rubriken Motion från (-) om att återuppliva Elba och göra en satsning för turism, utbildning och mötesplatser i Västerås föreslagit att:

1. Västerås stad utreder förutsättningarna för att åter öppna restaurang- och mötesverksamhet på Elba,
2. utredningen särskilt analyserar alternativa driftsformer som kan göra verksamheten ekonomiskt hållbar trots säsongsbegränsningar,
3. möjligheten till samverkan med Tranellska gymnasiets restaurang- och hotellutbildning utreds, exempelvis genom praktik-, utbildnings- eller driftlösningar,
4. utredningen belyser hur Elba kan utvecklas som besöksmål för turism, evenemang, konferenser och friluftsliv i Västerås skärgård,
5. resultatet av utredningen återrapporteras till kommunfullmäktige tillsammans med konkreta förslag till genomförande.

Kommunfullmäktige har den 1 april 2026 § 90 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Faktaunderlag

Utvidgning och revidering av natur-reservatet Hästholmarna:

Länsstyrelsen har upprättat förslag gällande utvidgning och revidering av natur-reservatet Hästholmarna där bland annat Elba ingår. Förslaget remitterades till Västerås stad för yttrande, KS 2025/01274, och internremitterades till tekniska nämnden, fastighetsnämnden och nämnden för idrott, fritid och förebyggande. Kommunstyrelsen beslutade om yttrandet 2026-02-18 § 61.

I stadens yttrande står det bland annat att fastighetsnämnden ansvarar för Elbarestaurangen och tillhörande stugor, där arbete pågår med att hitta framtida verksamhetsutövare. Utöver detta finns ett sommararrende på Elba som förvaltas av enheten för mark och exploatering.

Länsstyrelsens förslag innebär dels reviderade föreskrifter och skötselplaner, dels en utvidgning av reservatet till att omfatta vattenområdet runt öarna. Teknik- och fastighetsförvaltningen bedömer att den föreslagna utvidgningen kan påverka möjligheterna att utveckla verksamhet på Elba, särskilt vad gäller etablering av fler

bryggor, gästhamnsfunktioner och sjöburen turism. Förvaltningen lyfter även att vissa av de föreslagna reservatsföreskrifterna begränsar möjligheten att utveckla, underhålla och anpassa befintliga byggnader och teknisk infrastruktur. Detta riskerar att försvåra kommunens ambitioner att stärka skärgårdens tillgänglighet, servicefunktioner och besöksvärden.

Utvecklingsprogram för Västerås skärgård:

Kommunfullmäktige biföll motion om utveckling av Västerås skärgård 2022-06-16 § 234. Nämnden för idrott, fritid och förebyggande tillsammans med tekniska nämnden, byggnadsnämnden och kulturnämnden fick i uppdrag att tillsammans ta fram ett utvecklingsprogram för Västerås skärgård. 2023-11-09 § 293 beslutade kommunfullmäktige att uppdraget gällande utveckling av Västerås skärgård flyttas från nämnden för idrott, fritid och förebyggande till tekniska nämnden där en uppdragsbeskrivning är framtagen, TN 2023/00852. Syftet med uppdraget är att ta fram en utvecklingsplan för Västerås skärgård som utgör en fördjupning av inriktningen i den nya översiktsplanen med fokus på turism och friluftsliv. Tidsperspektivet för utvecklingsplanen ska därför följa översiktsplanens tidshorisont 2040 med utblick mot 2070. Syftet med utvecklingsplanen är att förenkla skärgårdslivet för västeråsare och besökare genom att utveckla besöksmål och platser på Mälaren och dess öar, bland annat Elba.

Juridisk bedömning

Kommunfullmäktige är behörig att fatta beslut gällande motionen enligt kommunallagen.

Ekonomisk bedömning

Skärgårdsutredningen kommer att inkludera Elba men väljer man att göra en separat utredning för bara Elba krävs det ytterligare resurser.

Länsstyrelsens förslag på revidering av naturreservatet Hästholmarna kan påverka utvecklingsmöjligheterna för en framtida verksamhet på Elba, vilket i förlängningen skulle kunna medföra lägre hyresintäkter.

Hållbarhets- och näringslivsbedömning

Elba är ett viktigt besöksmål för turism och friluftsliv. Då det är ett naturreservat innebär det att området är skyddat enligt miljöbalken, det innebär också utmaningar ur ett näringslivsperspektiv då reservatföreskrifter kan hindra utvecklingen av Elba som besöksmål.

Bedömning av barnets bästa

Elba är ett uppskattat rekreationsområde för barn och unga och erbjuder naturupplevelser och bad. Att utveckla besöksfunktioner på Elba kan bidra positivt till barns trygghet, tillgänglighet och meningsfulla fritid.

Helene Öhrling	Sofie Lidholm
Stadsdirektör	Näringslivsdirektör

Motion

Återuppliva Elba gör en satsning för turism, utbildning och mötesplatser i Västerås

Bakgrund

Ön Elba i Mälaren utanför Västerås är en historisk och kulturell pärla med en lång tradition som utflyktsmål för både västeråsare och besökare. Redan under 1800-talet fanns serveringsverksamhet på ön och restaurangbyggnaden som står där i dag uppfördes i början av 1900-talet. Under många år har platsen varit starkt förknippad med badliv, restaurang, fest och utflykter i Västerås skärgård.

Under det senaste decenniet har dock verksamheten i stort sett upphört och lokalerna har i perioder stått tomma. Restaurangen har varit stängd och underhållet eftersatt, även om staden i huvudsak säkerställt att byggnaderna skyddats mot väder och vind. Samtidigt har ambitioner funnits från kommunens sida att rusta upp området och hitta en aktör som kan driva restaurang och mötesverksamhet. Visionen har varit att åter göra Elba till ett besöksmål och skapa ökad sjöburen turism till Västerås.

Trots detta har utvecklingen gått långsamt och planerade satsningar har i perioder pausats. Elba riskerar därmed att fortsätta vara en outnyttjad tillgång för staden, samtidigt som både turism, näringsliv och invånare går miste om en unik mötesplats i Mälaren.

En av utmaningarna har varit att det är svårt för en privat entreprenör att få ekonomisk bärkraft i verksamheten. Förutsättningarna begränsas bland annat av att verksamheten i praktiken endast kan bedrivas under cirka sju månader per år, vilket innebär hög risk för en enskild aktör.

Mot denna bakgrund bör Västerås stad ta ett bredare grepp kring utvecklingen av Elba. Istället för att enbart söka en traditionell restauratör bör flera perspektiv vägas in: turism, utbildning, näringsliv, evenemang, friluftsliv och kommunal verksamhet.

Ett särskilt intressant perspektiv är att undersöka möjligheten att involvera **Tranellska gymnasiet**, som bedriver restaurang- och hotellutbildning i Västerås. En verksamhet på Elba skulle kunna fungera som en unik pedagogisk miljö där elever får praktisk erfarenhet av restaurang, konferens, evenemang och besöksnäring i en verklig verksamhet. Samtidigt skulle staden kunna säkerställa att platsen åter tas i bruk och utvecklas.

Genom att tänka nytt kring driftsformer och samverkan kan Elba åter bli ett levande utflyktsmål och bidra till att sätta Västerås tydligare på kartan som en stad med närhet till Mälaren och en levande skärgård.

Syfte

Syftet med motionen är att få till stånd en samlad utredning kring hur Elba kan återtas i aktiv användning och utvecklas som restaurang-, konferens- och besöksverksamhet, där även utbildningsperspektivet tas tillvara.

Yrkanden

Mot bakgrund av ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta

1. att Västerås stad utreder förutsättningarna för att åter öppna restaurang- och mötesverksamhet på Elba,
2. att utredningen särskilt analyserar alternativa driftsformer som kan göra verksamheten ekonomiskt hållbar trots säsongsbegränsningar,
3. att möjligheten till samverkan med **Tranellska gymnasiets restaurang- och hotellutbildning** utreds, exempelvis genom praktik-, utbildnings- eller driftslösningar,
4. att utredningen belyser hur Elba kan utvecklas som besöksmål för turism, evenemang, konferenser och friluftsliv i Västerås skärgård,
5. att resultatet av utredningen återrapporteras till kommunfullmäktige tillsammans med konkreta förslag till genomförande.

Avslutning

Elba har alla förutsättningar att åter bli en av Västerås mest attraktiva mötesplatser. Med rätt organisation, samverkan och politisk handlingskraft kan denna historiska pärla åter få liv och samtidigt bidra till utbildning, turism och ett rikare stadsliv.

Håkan Malmström
Partipolitiskt obunden